

Ulkomaankauppa- ja verotusosasto
Liisa Bage

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntö asiassa HE 124/2025 vp, hallintovaliokunta 11.11.2025 klo 12.15

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Huomioita Tullin aiemmasta lausunnosta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Tullilta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 124/2025 vp). Tulli kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu esityksestä kunnioittavasti seuraavaa.

Tulli on 15.4.2025 antanut hallituksen esityksen luonnoksesta lausunnon valtiovarainministeriölle. Lausunnossaan Tulli on esittänyt eräitä tarkennuspyyntöjä lakiesitykseen koskien Suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttövelvoitetta (viranomaisen velvoite) ja siitä poikkeamiseksi haettavaa lupaa (lausunnon kohta 1). Näiltä osin Tullilla ei ole enemmälti lausuttavaa.

Lakiesitysluonnoksen johdosta annetussa lausunnossa Tulli on lisäksi pyytänyt tarkennuksia eräisiin sähköisen tiedoksiannon suostumusta ja sen yksilöimistä koskeviin esityksen kohtiin (lausunnon kohta 2). Digi ensin -sääntelyn tarkoituksena on, että sähköisen tiedoksiannon suostumusta ei edellytetä silloin, kun tiedoksiannon vastaanottaja on Suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttäjä. Tulli on aiemmassa lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotetusta sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (asiointilaki) 18 §:n 2 momentin 2 kohdasta ei ilmene selkeästi se, että siinä tarkoitettuun viranomaisen asiointipalvelussa tapahtuvaan sähköiseen tiedoksiantoon tarvitaan asiakkaan suostumus silloin, kun asiakas ei ole Suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttäjä. Asiointilaissa suostumuksena pidettäisiin sähköisen yhteystiedon ilmoittamista. Tulli on pyytänyt näiltä osin tarkennuksia säännöksen sisältöön ja perusteluihin. Asian jatkovalmistelun aikana on selvinnyt, että sähköisen tiedoksiannon edellytyksenä on ehdotetun lain 19 b §:ssä tarkoitettulla tavalla se, että vastaanottaja on ilmoittanut viranomaiselle sähköisen osoitteen ilmoituksen lähettämistä varten. Osoitteen tulee olla yksilöity nimenomaisesti heräteilmoituksille. Näin ollen viranomaisen asiointipalvelussa tapahtuvan sähköisen tiedoksiannon edellytyksenä on, että asiakas on antanut sähköisen osoitteensa ja yksilöinyt sen heräteilmoitusten vastaanottamisen käyttötarkoitukseen. Edellytystä on tarkennettu lakiesityksen 19 b §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Yleisiä huomioita lakiesityksestä

Esityksessä tavoitellaan sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta sellaisille julkisen hallinnon henkilöasiakkaille, joilla on mahdollisuus ja kyvykyys sähköiseen asioimiseen ja sähköisten tiedoksiantojen vastaanottamiseen. Tulli puoltaa esitystä sähköisen tiedoksiannon etusijasta viranomaisten sähköisiä palveluja käyttäville. Siirtyminen ensisijaisesti sähköisiin tiedoksiantoihin viranomaisviestinnässä nopeuttaa asioiden käsittelyä, vähentää paperinkulutusta sekä tukee digitalisaation edistämistä. Tullin virkailijatehtävissä paperisista tiedoksiannoista luopuminen keventää hallinnollista taakkaa ja vähentää työvaiheita. Myös suurin osa Tullin asiakkaista suosii sähköistä tiedoksiantotapaa. Kuitenkin osalla kansalaisista digitaidot ovat edelleen rajalliset, ja yhteiskunnassa on käyttäjäryhmiä, joille sähköinen asiointi ja tiedoksianto ei ole vaihtoehto. Tällaisten käyttäjien tarpeet ja perusoikeudet on huomioitava lainsäädännön muutoksissa ja viranomaisten palvelujen toteutuksessa.

Tullin asiakirjojen tiedoksianto ja muuttuva tullilaki

Euroopan unionin tullikoodeksin (EU) N:o 952/2013 tarkoituksena on luoda lainsäädännölliset edellytykset täysin sähköistetylle toimintaympäristölle kaikessa tulliasioinnissa. Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 70/2008 mukaisesti komissio ja jäsenvaltiot perustavat turvalliset, integroidut, yhteentoimivat ja helppopääsyiset sähköiset tullijärjestelmät tullilmoitusten, tullilmoitusten mukana seuraavien asiakirjojen ja todistusten sisältämän sekä muun asiaankuuluvan tiedon vaihtoa varten. Komissio ja jäsenvaltiot luovat näiden sähköisten tullijärjestelmien toiminnan edellyttämät rakenteet ja välineet. Lähtökohtana tullikoodeksia sovellettaessa on, että tullitoimenpiteet tehdään sähköisesti. Tulliviranomaisten ja talouden toimijoiden välinen tietojenvaihto, kuten ilmoitukset, hakemukset ja päätökset, sekä tällaisen tiedon tallentaminen, on tehtävä sähköisiä tietojenkäsittelymenetelmiä käyttäen. Talouden toimijalla tarkoitetaan henkilöä, joka liiketoimintaa harjoittaessaan osallistuu tullilainsäädännön piiriin kuuluviin toimiin. Henkilöasiakkaiden tulee antaa tullilmoitus pääsääntöisesti sähköisesti.

Asiointilain sääntelyä sovelletaan viranomaisen asiakirjojen tiedoksiantoihin, jollei erityislaissa ole toisin säädetty. Tullin asiakirjojen tiedoksiannosta on säädetty tullilain 61 §:ssä tullien määrän tiedoksiantojen osalta. Tullin sähköisissä asiointipalveluissa toimitettaviin tiedoksiantoihin sovelletaan nykytilassa asiointilakia.

Tullin asiakirjojen tiedoksiantoa koskevaan tullilain säännökseen valmistellaan parhaillaan muutoksia. Asiasta on vireillä valtiovarainministeriössä lainsäädäntötyö, jonka tavoitteena on yhtenäistää Tullin tiedoksiantomenettelyä ja sopeuttaa se Tullin digitaaliseen toimintaympäristöön. Esityksen tarkoituksena on, että Tullin asiointipalveluissa asioivalle tiedoksiannot toimitettaisiin lähtökohtaisesti sähköisesti. Asiakas saisi paperisen tiedoksiannon pyynnöstä. Sähköinen tiedoksianto olisi yleislakiin esitetyllä tavalla mahdollista ilman suostumusta myös sellaiselle vastaanottajalle, joka on Suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttäjä. Esitys olisi lähtökohdiltaan yleislakiin esitetyn mukainen, mutta siinä olisi huomioitu tullitoiminnan erityispiirteet sekä tullausmenettelyjen massaluonteisuus. Tullilaissa sähköinen

tiedoksianto ei edellyttäisi sähköisen yhteystiedon yksilöintiä heräteilmoituksille, eikä sähköinen tiedoksianto toisaalta estyisi, vaikka asiakas ei haluaisi vastaanottaa ilmoituksia.

Tulli on pitänyt tärkeänä yleislainsäädännön ja tullilain muutosten samanaikaista voimaantuloa. Tulli on myös esittänyt siirtymäaikaa yleislain muutosten voimaantulolle. Lausuntopalautteen käsittelyä koskevassa hallituksen esityksen osiossa siirtymäaikaa on käsitelty Suomi.fi-viestinvälityspalvelun käyttövelvoitteen (viranomaisen velvoite) näkökulmasta (HE 124/2025 vp, s. 104). Siinä on todettu, että kysymys on viranomaisia jo nykytilanteessa velvoittavasta sääntelystä eikä tässä esityksessä ehdoteta kunnille tai muille viranomaisille uusia velvoitteita. Lisäksi viranomaisilla on jo nykysääntelyn nojalla mahdollista hakea poikkeusta käyttövelvoitteeseen.

Tulli on katsonut, että voimaantuloajalla ja lain soveltamisen alkamisella on vaikutuksia sellaisiin Tullin asiakirjojen tiedoksiannon järjestelmäratkaisuihin, jotka koskevat *sähköisen tiedoksiannon edellytyksiä*. Tulli on arvioinut, että lainsäädäntömuutosten toteuttaminen sen sähköisiin palveluihin ja järjestelmiin vaatisi vähintään puolen vuoden valmistelun laskettuna siitä ajankohdasta, jolloin ehdotetut muutokset ovat varmistuneet. Aikatauluvaatimukset koskevat sekä yleislakiin että tullilakiin tulevien muutosten toteuttamista. Tullilaissa on tarkoitus säätää eräistä poikkeuksista sähköisen tiedoksiannon edellytyksiin. Tullilakia koskevan hallituksen esityksen on arvioitu valmistuvan alkuvuoden aikana.

TULLI

Liitteet	Ei liitteitä
Jakelu	Eduskunnan hallintovaliokunta
Tiedoksi	Tullin osastot

